

หลักสูตรท่องถิ่น กลองยาว

ปีการศึกษา
๒๕๖๗

โรงเรียนวัดเนินมะคัก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑

เรื่อง ให้ใช้กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑

พุทธศักราช ๒๕๖๔

.....

ด้วย กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต้องจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น เพื่อเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และเพื่อเชื่อมโยงความต้องการของท้องถิ่นสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑ ได้ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑ ปีพุทธศักราช ๒๕๖๔ ขึ้น โดยความร่วมมือของตัวแทนฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอนการจัดทำ เริ่มตั้งแต่ การยกร่างกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น การวิพากษ์กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น การบรรณาธิการกิจกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และการขออนุมัติความเห็นชอบจากคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑ เพื่อให้สถานศึกษาได้นำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑ ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่นของสถานศึกษาต่อไป

จึงประกาศให้ใช้กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑ ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายพงษ์ชัย ไทยวรรณศรี)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑

คำนำ

ด้วย กระทรวงศึกษาธิการได้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ในโรงเรียนทั่วประเทศ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โดยกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น เพื่อเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น สู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

โรงเรียนวัดเนินมะคึก ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น มาตรฐานการศึกษาและกำหนดเป็นแนวทางการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น “กลองยาว” ซึ่งประกอบด้วย ๕ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑ ส่วนนำ

ส่วนที่ ๒ เป้าหมายและจุดเน้น

ส่วนที่ ๓ สารการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น

ส่วนที่ ๔ การประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับท้องถิ่น

ส่วนที่ ๕ การนำกรอบสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่นสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนวัดเนินมะคึก ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นในครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งผลให้กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีความครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ประกอบการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการศึกษาสู่การพัฒนาผู้เรียน เป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรมตามที่สังคมต้องการต่อไป

โรงเรียนวัดเนินมะคึก

คำชี้แจง

กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้โรงเรียนในสังกัดพิจารณานำ “สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น” ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) โดยคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนและบริบททางสังคมของจังหวัด พิษณุโลก

“สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น” หมายถึง รายละเอียดของข้อมูลสารสนเทศรวมทั้งเนื้อหา องค์ความรู้ที่ เกี่ยวกับท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ฯลฯ ตลอดจน สภาพปัญหา สิ่ง ที่ควรได้รับการถ่ายทอดพัฒนาในชุมชน และสังคมนั้น ๆ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อจะนำไปใช้ จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง

กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นนี้ได้นำเสนอเป็นรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกเป็น ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้จำแนกเป็นระดับชั้น ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ซึ่งโรงเรียนสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาที่ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้ ดังนี้

๑. ศึกษาบริบทท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ โดยเริ่มจากครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอในจังหวัด พิษณุโลก ตลอดจนความต้องการของท้องถิ่น

๒. กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการกำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตร สถานศึกษา

๓. กำหนดสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาด้วยรูปแบบวิธีการอย่าง หลากหลาย คือ

(๑) สอดแทรกในรายวิชาพื้นฐาน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีตัวชี้วัดที่ระบุถึงความเป็นท้องถิ่น โดยปรับปรุงหรือเลือกใช้ สื่อการเรียนรู้บูรณาการในรายวิชาต่างๆ มีการประเมินผลตามตัวชี้วัดของกลุ่มสาระ การเรียนรู้นั้นๆ

(๒) กำหนดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะโดยกำหนดผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ เพิ่มเติมที่เน้นเรื่องของท้องถิ่น ขึ้นอยู่กับบริบทและความพร้อมของโรงเรียน จัดการเรียนรู้และประเมินผลที่ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนด

(๓) กำหนดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงบริบทและความพร้อมของสถานศึกษา

(๔) จัดเป็นกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ประเมินผลตามจุดประสงค์ที่กำหนด

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
คำชี้แจง	ข
สารบัญ	ค
ส่วนที่ ๑ บทนำ	ด
- ความสำคัญของหลักสูตรระดับท้องถิ่น	ด
- เป้าหมาย จุดเน้นของหลักสูตรระดับท้องถิ่น	๒
- เนื้อหาหลักสูตร	๓
- เวลาเรียน	๓
- แหล่งเรียนรู้ / สื่อประกอบการเรียน	๓
- กระบวนการเรียนการสอน	๓
- การวัดผลประเมินผล	๓
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
- โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร	๔
ส่วนที่ ๒ กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น	๕
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	๕
ส่วนที่ ๓ การวัดและประเมินผลระดับท้องถิ่น	๑๗
- แนวทางการวัดและประเมินผลระดับท้องถิ่น	๑๗
- ความเชื่อมโยงทางการวัด และประเมินผลระดับท้องถิ่นกับชีวิตจริง	๑๘
ภาคผนวก	๑๙
- แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมและประเมินผลงานของนักเรียน	๒๐
- แบบประเมินองค์ความรู้เรื่องการเล่นกลองยาว	๒๑
- ใบความรู้	๒๒
- คำสั่ง	๓๕
- บรรณานุกรม	๓๗

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ความสำคัญของการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นมีความสำคัญตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดความมุ่งหมายและหลักการ ตลอดจนแนวการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยมาตรา ๗ ได้กำหนดให้มีกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จัก รักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่อง มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(๑) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่อง การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(๓) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(๔) ความรู้และทักษะ ด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(๕) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการ

(๑) กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสังคมภูมิปัญญา ท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

(๒) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดจุดหมายเกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ๒ ข้อ คือข้อ ๔ มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ข้อ ๕ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

โรงเรียนวัดเนินมะคึก ดำเนินการใช้หลักสูตรระดับท้องถิ่นในการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และได้นำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑ มาเป็น แนวทางการดำเนินการจัดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ใช้เป็นกรอบ และแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนในเรื่องที่เกี่ยวกับท้องถิ่นของโรงเรียน ทั้งด้านการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต แบบแผน การดำรงชีวิต สภาพท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ตลอดจนเอกลักษณ์ในด้าน ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาที่ยาวนานเพื่อให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวและเกิดความรักความผูกพันกับ ท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจและหวงแหนบ้านเกิดเมืองนอน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการดูแลท้องถิ่น และปฏิบัติตน เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน สามารถแก้ปัญหา และพัฒนาชีวิตตนเองได้ตามศักยภาพ

เป้าหมาย จุดเน้นของหลักสูตรระดับท้องถิ่น

๑. ผู้เรียนรู้เรื่องราว สภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น
๒. ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับประวัติและเรื่องราวของกลองยาว
๓. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น
๔. ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
๕. ผู้เรียนสามารถพัฒนาอาชีพครอบครัว และสังคมของตนเอง
๖. ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๗. พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
๘. จัดให้มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ
๙. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
๑๐. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนบูรณาการบริบทของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
๑๑. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีกระบวนการตรวจสอบและประเมินความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็น

ระบบ

๑๒. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

เนื้อหาหลักสูตร

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	ประวัติความเป็นมาของการเล่นกลองยาว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	หลักการสำคัญในการปฏิบัติวงกลองยาว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เครื่องดนตรีที่ใช้เล่นกลองยาว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔	เพลง จังหวะและวิธีการตีกลองยาว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕	การไหว้ครูกลองยาว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖	ท่ารำประกอบเพลงในการเล่นกลองยาว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗	เครื่องแต่งกายที่ใช้ในการเล่นกลองยาว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘	การผสมวงกลองยาว และโอกาสที่นำวงกลองยาวไปแสดง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙	คุณค่า โอกาส และประโยชน์ของการเล่นกลองยาว

เวลาเรียน

หลักสูตรการเล่นกลองยาว จำแนกเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

ภาคทฤษฎี	๔	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	๑๖	ชั่วโมง
รวมเวลาทั้งหมด	๒๐	ชั่วโมง

แหล่งเรียนรู้ / สื่อประกอบการเรียน

๑. ใบความรู้เรื่อง ประวัติความเป็นมาของการเล่นกลองยาว
๒. ใบความรู้เรื่อง หลักการสำคัญในการปฏิบัติวงกลองยาว
๓. ใบความรู้เรื่อง เครื่องดนตรีที่ใช้เล่นกลองยาว
๔. ใบความรู้เรื่อง เพลง จังหวะ และวิธีการตีกลองยาว
๕. ใบความรู้เรื่อง การไหว้ครูกลองยาว
๖. ใบความรู้เรื่อง ท่ารำประกอบเพลงในการเล่นกลองยาว
๗. ใบความรู้เรื่อง การแต่งกายที่ใช้ในการเล่นวงกลองยาว
๘. ใบความรู้เรื่อง การผสมวงกลองยาว และโอกาสที่นำวงกลองยาวไปแสดง
๙. ใบความรู้เรื่อง คุณค่า โอกาส และประโยชน์ของการเล่นกลองยาว

กระบวนการเรียนการสอน

- ศึกษาเรียนรู้ทฤษฎี องค์ความรู้เกี่ยวกับการเล่นกลองยาว
- การฝึกปฏิบัติวิธีการตี การกำหนดจังหวะ และการเล่นผสมวงกลองยาว
- การเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับควมรู้และทักษะการเล่นกลองยาวจากแหล่งเรียนรู้

การวัดผลประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมและการมีส่วนร่วม และประเมินผลงานของนักเรียน
- แบบประเมินองค์ความรู้เรื่องการเล่นกลองยาว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- นักเรียนเรียนรู้ด้านทฤษฎี และองค์ความรู้เกี่ยวกับการเล่นกลองยาว
- นักเรียนมีความตระหนัก สามารถส่งเสริม อนุรักษ์ มีจิตใจรัก และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมการเล่นกลองยาว
- นักเรียนสามารถนำความรู้ด้านทฤษฎี และองค์ความรู้เกี่ยวกับการเล่นกลองยาวเชื่อมโยง และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร

ลำดับที่	เนื้อหา / หน่วยการเรียนรู้	น้ำหนักเวลาเรียน	น้ำหนักคะแนน	หมายเหตุ
๑	ประวัติความเป็นมาของการเล่นกลองยาว	๑		ทฤษฎี
๒	การไหว้ครูกลองยาว	๑		ทฤษฎี
๓	หลักการสำคัญในการปฏิบัติวงกลองยาว	๑		ทฤษฎี
๔	เครื่องดนตรีที่ใช้เล่นกลองยาว	๑		ทฤษฎี
๕	เพลง จังหวะ และวิธีการตีกลองยาว	๕		ปฏิบัติ
๖	ท่ารำประกอบเพลงในการเล่นกลองยาว	๓		ปฏิบัติ
๗	การแต่งกายที่ใช้ในการเล่นวงกลองยาว	๑		ปฏิบัติ
๘	การผสมวงกลองยาว และโอกาสที่นำวงกลองยาวไปแสดง	๖		ปฏิบัติ
๙	คุณค่า โอกาส และประโยชน์ของการเล่นกลองยาว	๑		ทฤษฎี
รวมเวลาทั้งหมด		๒๐		

ส่วนที่ ๒

กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น เพื่อความสะดวกต่อการนำไปใช้ของสถานศึกษา ได้นำเสนอจำแนกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในแต่ละระดับชั้นเรียน ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ ๒ ดนตรี

มาตรฐาน ศ ๒.๑ เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
ป.๑	๑. รู้ว่าสิ่งต่าง ๆ สามารถก่อให้เกิดเสียงที่แตกต่างกัน ๒. บอกลักษณะของเสียงดัง - เบา และความช้า - เร็วของจังหวะ ๔. มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีอย่างสนุกสนาน	- การกำเนิดของเสียง - เสียงจากธรรมชาติ - แหล่งกำเนิดของเสียง - สีสันทันของเสียง - ระดับเสียงดัง - เบา (Dynamic) - อัตราความเร็วของจังหวะ Tempo - กิจกรรมดนตรี - การร้องเพลง - การเคาะจังหวะ - การเคลื่อนไหวประกอบบทเพลง	๑. ดนตรีพื้นเมือง - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ ฉิ่ง โหม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง - ภาษาและเนื้อหาในบทร้อง ๒. ดนตรี - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ โหม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง
ป.๒	๑. จำแนกแหล่งกำเนิดของเสียงที่ได้ยิน ๒. จำแนกคุณสมบัติของเสียง สูง - ต่ำ , ดัง - เบา , ยาว - สั้น ของดนตรี ๓. เคาะจังหวะหรือเคลื่อนไหวร่างกายให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเพลง	- สีสันทันของเสียงเครื่องดนตรี - สีสันทันของเสียงมนุษย์ - การฝึกโสตประสาท การจำแนกเสียงสูง - ต่ำ ดัง - เบา ยาว - สั้น - การเคลื่อนไหวประกอบเนื้อหาในบทเพลง - การเล่นเครื่องดนตรีประกอบเพลง	- ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง - ภาษาและเนื้อหาในบทร้อง ๓. ดนตรีพื้นเมือง/ชนเผ่ากับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น - ดนตรีในชีวิตประจำวัน - ดนตรีในวาระสำคัญ
ป.๓	๑. ระบุรูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรีที่เห็นและได้ยินในชีวิตประจำวัน ๔. ขับร้องและบรรเลงดนตรีง่ายๆ	- รูปร่าง ลักษณะของเครื่องดนตรี - เสียงของเครื่องดนตรี - การขับร้องเดี่ยวและหมู่	

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
	๕. เคลื่อนไหวท่าทางสอดคล้องกับอารมณ์ของเพลงที่ฟัง ๖. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงขับร้องของตนเองและผู้อื่น ๗. นำดนตรีไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	♦ การบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบเพลง ♦ การเคลื่อนไหวตามอารมณ์ของเพลง ♦ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงร้องและเสียงดนตรี - คุณภาพเสียงร้อง - คุณภาพเสียงดนตรี ♦ การใช้ดนตรีในโอกาสพิเศษ - ดนตรีในงานรื่นเริง - ดนตรีในการฉลองวันสำคัญของชาติ	
ป.๔	๒. จำแนกประเภทของเครื่องดนตรีที่ใช้ในเพลงที่ฟัง ๓. ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ขึ้น – ลงง่าย ๆ ของทำนองรูปแบบจังหวะและความเร็วของจังหวะในเพลงที่ฟัง ๖. ใช้และเก็บเครื่องดนตรีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	♦ ประเภทของเครื่องดนตรี ♦ เสียงของเครื่องดนตรีแต่ละประเภท ♦ การเคลื่อนที่ขึ้น – ลงของทำนอง ♦ รูปแบบจังหวะของทำนองจังหวะ ♦ รูปแบบจังหวะ ♦ ความช้า – เร็ว ของจังหวะ ♦ การใช้และการดูแลรักษาเครื่องดนตรีของตน	๑. ดนตรีพื้นเมือง - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ ฉิ่ง โห่หม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง - ภาษาและเนื้อหาในบทร้อง ๒. ดนตรี - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ โห่หม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง - ภาษาและเนื้อหาในบทร้อง
ป.๕	๑. ระบุงค์ประกอบดนตรีในเพลงที่ใช้ในการสื่ออารมณ์ ๒. จำแนกลักษณะของเสียงขับร้องและเครื่องดนตรีที่อยู่ในวงดนตรีประเภทต่าง ๆ ๔. ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงจังหวะและทำนอง ๗. ใช้ดนตรีร่วมกับกิจกรรมในการแสดงออกตามจินตนาการ	♦ การสื่ออารมณ์ของบทเพลงด้วยองค์ประกอบดนตรี - จังหวะกับอารมณ์ของบทเพลง - ทำนองกับอารมณ์ของบทเพลง ♦ ลักษณะของเสียงนักร้องกลุ่มต่างๆ ♦ ลักษณะเสียงของวงดนตรีประเภทต่างๆ ♦ การบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ ♦ การบรรเลงทำนองด้วยเครื่องดนตรี	๓. ดนตรีพื้นเมือง/ชนเผ่ากับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น - ดนตรีในชีวิตประจำวัน - ดนตรีในวาระสำคัญ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
		♦ การบรรเลงดนตรีประกอบกิจกรรมนาฏศิลป์ ♦ การสร้างสรรค์เสียงประกอบการเล่าเรื่อง	
ป.๖	๒. จำแนกประเภทและบทบาทหน้าที่เครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ ๔. ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลง ด้นสดที่มีจังหวะและทำนองง่าย ๆ ๕. บรรยายความรู้สึกที่มีต่อดนตรี ๖. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทำนอง จังหวะการประสานเสียงและคุณภาพเสียงของเพลงที่ฟัง	♦ เครื่องดนตรีไทยแต่ละภาค ♦ บทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรี ♦ การร้องเพลงประกอบดนตรี ♦ การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะและทำนองด้วยเครื่องดนตรี ♦ การบรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทเพลง - เนื้อหาในบทเพลง - องค์ประกอบในบทเพลง - คุณภาพเสียงในบทเพลง	
ม.๑	๒. เปรียบเทียบเสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน ๓. ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลงด้วยบทเพลงที่หลากหลายรูปแบบ ๔. จัดประเภทของวงดนตรีไทยและวงดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ ๕. แสดงความคิดเห็นที่มีต่ออารมณ์ของบทเพลงที่มีความเร็วของจังหวะ และความดัง - เบาแตกต่างกัน ๖. เปรียบเทียบอารมณ์ความรู้สึกในการฟังดนตรีแต่ละประเภท ๗. นำเสนอตัวอย่างเพลงที่ตนเองชื่นชอบ และอธิบายลักษณะเด่นที่ทำให้งานนั้นน่าสนใจ ๘. ใช้เกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพงานดนตรีหรือเพลงที่ฟัง	♦ เสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรีในบทเพลงจากวัฒนธรรมต่างๆ - วิธีการขับร้อง - เครื่องดนตรีที่ใช้ ♦ การร้องและการบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบการร้อง - บทเพลงพื้นบ้านและเพลงปลุกใจ ♦ วงดนตรีพื้นเมือง ♦ วงดนตรีไทย ♦ การถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลง - จังหวะกับอารมณ์เพลง - ความดัง - เบากับอารมณ์เพลง - ความแตกต่างของอารมณ์เพลง ♦ การนำเสนอบทเพลงที่ตนสนใจ	๑. ดนตรีพื้นเมือง - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ ฉิ่ง โหม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง - ภาษาและเนื้อหาในบทร้อง ๒. ดนตรี - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ โหม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง - ภาษาและเนื้อหาในบทร้อง ๓. ดนตรีพื้นเมือง/ชนเผ่ากับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น - ดนตรีในชีวิตประจำวัน - ดนตรีในวาระสำคัญ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
	๙. ใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบ	♦ การประเมินคุณภาพของบทเพลง - คุณภาพด้านเนื้อหา - คุณภาพด้านเสียง - คุณภาพด้านองค์ประกอบดนตรี ♦ การใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีของตน	
ม.๒	๑. เปรียบเทียบการใช้องค์ประกอบดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน ๔. ร้องเพลง และเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง ๕. บรรยายอารมณ์ของเพลงและความรู้สึกที่มีต่อบทเพลงที่ฟัง ๖. ประเมิน พัฒนาการทักษะทางดนตรีของตนเองหลังจากการฝึกปฏิบัติ ๗. ระบุงานอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและบทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง	♦ องค์ประกอบของดนตรีจากแหล่งวัฒนธรรมต่างๆ ♦ เทคนิคการร้องและบรรเลงดนตรี - การร้องและบรรเลงเดี่ยว - การร้องและบรรเลงเป็นวง ♦ การบรรยายอารมณ์และความรู้สึกในบทเพลง ♦ การประเมินความสามารถทางดนตรี - ความถูกต้องในการบรรเลง - ความแม่นยำในการอ่านเครื่องหมายและสัญลักษณ์ - การร้องควบคุมคุณภาพเสียงในการร้องบรรเลง ♦ อาชีพทางด้านดนตรี ♦ บทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง	
ม.๓	๑. เปรียบเทียบองค์ประกอบที่ใช้ในงานดนตรีและงานศิลปะอื่น ๒. ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง ๔. อธิบายเหตุผลในการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบดนตรี ในการสร้างสรรค์งานดนตรีของตนเอง	♦ การเปรียบเทียบองค์ประกอบในงานศิลปะ - การใช้องค์ประกอบในการสร้างสรรค์งานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น - เทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น ♦ เทคนิคและการแสดงออกในการขับร้องและบรรเลงดนตรีเดี่ยวและรวมวง	

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
	๕. เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างงานดนตรีของตนเอง และผู้อื่น ๖. อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพล ของดนตรีที่มีต่อบุคคลและสังคม ๗. นำเสนอหรือจัดการ แสดงดนตรีที่เหมาะสม โดยการบูรณาการกับ สาระการเรียนรู้อื่นในกลุ่มศิลปะ	♦ การเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบ ในการสร้างสรรค์บทเพลง - การเลือกจังหวะเพื่อ สร้างสรรค์บทเพลง - การเรียบเรียงทำนองเพลง ♦ การเปรียบเทียบความแตกต่าง ของบทเพลง - สำเนียง - อัตราจังหวะ - รูปแบบบทเพลง - การประสานเสียง - เครื่องดนตรีที่บรรเลง ♦ อิทธิพลของดนตรี - อิทธิพลของดนตรีต่อบุคคล - อิทธิพลของดนตรีต่อสังคม ♦ การจัดการแสดงดนตรีในวาระ ต่างๆ - การเลือกวงดนตรี - การเลือกบทเพลง - การเลือกและจัดเตรียม สถานที่ - การเตรียมบุคลากร - การเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ - การจัดรายการแสดง	

สาระที่ ๒ ดนตรี

มาตรฐาน ศ ๒.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
ป.๑	๑. เล่าถึงเพลงในท้องถิ่น ๒. ระบุสิ่งที่ชื่นชอบในดนตรีท้องถิ่น	- ที่มาของบทเพลงในท้องถิ่น - ความน่าสนใจของบทเพลงในท้องถิ่น	๑. ดนตรีพื้นเมือง - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ ฉิ่ง โหม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง
ป.๒	๑. บอกความสัมพันธ์ของเสียงร้อง เสียงเครื่องดนตรีในเพลงท้องถิ่นโดยใช้คำง่าย ๆ ๒. แสดงและเข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรีในท้องถิ่น	- บทเพลงในท้องถิ่น - ลักษณะของเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะของเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง - กิจกรรมดนตรีในโอกาสพิเศษ - ดนตรีกับโอกาสสำคัญในโรงเรียน - ดนตรีกับวันสำคัญของชาติ	๑. ดนตรีพื้นเมือง - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ โหม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง - ภาษาและเนื้อหาในบทร้อง ๒. ดนตรี - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ โหม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง - ภาษาและเนื้อหาในบทร้อง
ป.๓	๑. ระบุลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น ๒. ระบุความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น	- เอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น - ลักษณะเสียงร้องของดนตรีในท้องถิ่น - ภาษาและเนื้อหาในบทร้องของดนตรีในท้องถิ่น - เครื่องดนตรีและวงดนตรีในท้องถิ่น - ดนตรีกับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น - ดนตรีในชีวิตประจำวัน - ดนตรีในวาระสำคัญ	๑. ดนตรีพื้นเมือง/ชนเผ่ากับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น - ดนตรีในชีวิตประจำวัน - ดนตรีในวาระสำคัญ
ป.๔	๑. บอกแหล่งที่มาและความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตไทยที่สะท้อนในดนตรีและเพลงท้องถิ่น ๒. ระบุความสำคัญในการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรี	- ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตกับผลงานดนตรี - เนื้อหาเรื่องราวในบทเพลงกับวิถีชีวิต - โอกาสในการบรรเลงดนตรี - การอนุรักษ์วัฒนธรรมทางดนตรี - ความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ - แนวทางในการอนุรักษ์	๑. ดนตรีพื้นเมือง - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ ฉิ่ง โหม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง - ภาษาและเนื้อหาในบทร้อง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
ป.๕	๑. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีในวัฒนธรรมต่าง ๆ ๒. อธิบายคุณค่าของดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน	♦ ดนตรีกับงานประเพณี - บทเพลงในงานประเพณีในท้องถิ่น - บทบาทของดนตรีในแต่ละประเพณี ♦ คุณค่าของดนตรีจากแหล่งวัฒนธรรม - คุณค่าทางสังคม - คุณค่าทางประวัติศาสตร์	๒. ดนตรี - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ โหม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง - ภาษาและเนื้อหาในบทร้อง ๓. ดนตรีพื้นเมือง/ชนเผ่า
ป.๖	๑. อธิบายเรื่องราวของดนตรีไทยในประวัติศาสตร์ ๒. จำแนกดนตรีที่มาจากยุคสมัยที่ต่างกัน ๓. อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรีในท้องถิ่น	♦ ดนตรีไทยในประวัติศาสตร์ - ดนตรีในเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ - ดนตรีในยุคสมัยต่างๆ - อิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อดนตรี	กับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น - ดนตรีในชีวิตประจำวัน - ดนตรีในวาระสำคัญ
ม.๑	๑. อธิบายบทบาทความสัมพันธ์และอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อสังคมไทย ๒. ระบุความหลากหลายขององค์ประกอบดนตรีในวัฒนธรรมต่างกัน	♦ บทบาทและอิทธิพลของดนตรี - บทบาทของดนตรีในสังคม - อิทธิพลของดนตรีในสังคม ♦ องค์ประกอบของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม	๑. ดนตรีพื้นเมือง - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ ฉิ่ง โหม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง
ม.๒	๒. บรรยายอิทธิพลของวัฒนธรรมและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่มีต่อรูปแบบของดนตรีในประเทศไทย	♦ เหตุการณ์ประวัติศาสตร์กับการเปลี่ยนแปลงทางดนตรีในประเทศไทย - การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองกับงานดนตรี - การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีกับงานดนตรี	๒. ดนตรี - เครื่องดนตรี เช่น กลองยาว กรับ ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ โหม่ง - ลักษณะเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง
ม.๓	๑. บรรยายวิวัฒนาการของดนตรีแต่ละยุคสมัย ๒. อภิปรายลักษณะเด่นที่ทำให้งานดนตรีนั้นได้รับการยอมรับ	♦ ประวัติดนตรีไทยยุคสมัยต่างๆ ♦ ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ	๓. ดนตรีพื้นเมือง/ชนเผ่า - ลักษณะเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง - ภาษาและเนื้อหาในบทร้อง - ดนตรีพื้นเมือง/ชนเผ่ากับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น - ดนตรีในชีวิตประจำวัน - ดนตรีในวาระสำคัญ

สาระที่ ๓ นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ ๓.๑ เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
ป.๑	๑. เลียนแบบการเคลื่อนไหว ๓. บอกสิ่งที่ตนเองชอบ จากการดูหรือร่วมการแสดง	♦ การเคลื่อนไหวลักษณะต่างๆ - การเลียนแบบธรรมชาติ - การเลียนแบบคน สัตว์ ♦ การเป็นผู้ชมที่ดี	๑. นาฏศิลป์พื้นเมือง ๔ ภาค - การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ - การแสดงพื้นเมืองภาคกลาง
ป.๒	๑. เคลื่อนไหวขณะอยู่กับที่ และเคลื่อนที่ ๒. แสดงการเคลื่อนไหวที่สะท้อนอารมณ์ของตนเองอย่างอิสระ ๓. แสดงท่าทาง เพื่อสื่อความหมายแทนคำพูด ๔. แสดงท่าทางประกอบจังหวะอย่างสร้างสรรค์ ๕. ระบุมารยาทในการชมการแสดง	♦ การเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ - การนั่ง - การยืน - การเดิน ♦ การประดิษฐ์ท่าจากการเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ ♦ เพลงที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ♦ หลักและวิธีการปฏิบัตินาฏศิลป์ - การฝึกภาษาท่าสื่อความหมายแทนอากัปกิริยา - การฝึกนาฏยศัพท์ในส่วนลำตัว ♦ การใช้ภาษาท่าและนาฏยศัพท์ประกอบจังหวะ ♦ มารยาทในการชมการแสดง การเข้าชม หรือมีส่วนร่วม	- การแสดงพื้นเมืองภาคอีสาน - การแสดงพื้นเมืองภาคใต้ ๒. การละเล่นรำกลองยาว หรือการเล่นเถิดเทิง - ประวัติความเป็นมาของการรำกลองยาว - โอกาสที่แสดง - การแต่งกาย - ดนตรีที่ใช้ - สถานที่แสดง - จำนวนผู้แสดง - วิธีเล่น - ประโยชน์ที่ได้รับ
ป.๓	๓. เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้แสดงและผู้ชม ๔. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการแสดงที่เหมาะสมกับวัย ๕. บอกประโยชน์ของการแสดงนาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน	♦ หลักในการชมการแสดง - ผู้แสดง - ผู้ชม - การมีส่วนร่วม ♦ การบูรณาการนาฏศิลป์กับสาระการเรียนรู้อื่นๆ	

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
ป.๔	๓. แสดงการเคลื่อนไหวในจังหวะต่าง ๆ ตามความคิดของตน ๔. แสดงนาฏศิลป์เป็นคู่ และหมู่	- การประดิษฐ์ท่าทางหรือท่ารำประกอบจังหวะพื้นเมือง - การแสดงนาฏศิลป์เป็นคู่ และหมู่ - ร่ายมาตรฐาน - ระบำ	๑. นาฏศิลป์พื้นเมือง ๔ ภาค - การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ - การแสดงพื้นเมืองภาคกลาง - การแสดงพื้นเมืองภาคอีสาน - การแสดงพื้นเมืองภาคใต้
ป.๕	๒. แสดงท่าทางประกอบเพลงหรือเรื่องราวตามความคิดของตน ๓. แสดงนาฏศิลป์ โดยเน้นการใช้ภาษาท่าและนาฏยศัพท์ในการสื่อความหมายและการแสดงออก ๖. บอกประโยชน์ที่ได้รับจากการชมการแสดง	- การประดิษฐ์ท่าทางประกอบเพลงหรือท่าทางประกอบเรื่องราว - การแสดงนาฏศิลป์ - ระบำ - ฟ้อน - ร่ายมาตรฐาน - หลักการชมการแสดง - การถ่ายทอดความรู้สึกและคุณค่าของการแสดง	๒. การละเล่นรำกลองยาวหรือการเล่นเถิง - ประวัติความเป็นมาของการรำกลองยาว - โอกาสที่แสดง - การแต่งกาย - ดนตรีที่ใช้ - สถานที่แสดง - จำนวนผู้แสดง - วิธีเล่น - ประโยชน์ที่ได้รับ
ป.๖	๑. สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดง โดยเน้นการถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ ๒. ออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงอย่างง่าย ๆ ๕. แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง	- การประดิษฐ์ท่าทางประกอบเพลงปลุกใจหรือเพลงพื้นเมืองหรือท้องถิ่น เน้นลีลาหรืออารมณ์ - การออกแบบสร้างสรรค์ - เครื่องแต่งกาย - อุปกรณ์ ฉากประกอบการแสดง - หลักการชมการแสดง - การวิเคราะห์ - ความรู้สึกชื่นชม	
ม.๑	๔. ใช้ทักษะการทำงานเป็นกลุ่มในกระบวนการผลิตการแสดง ๕. ใช้เกณฑ์ง่าย ๆ ที่กำหนดให้ในการพิจารณาคุณภาพการแสดงที่ชม โดยเน้นเรื่องการใช้เสียงการแสดงท่าและการเคลื่อนไหว	- บทบาทและหน้าที่ของฝ่ายต่างๆในการจัดการแสดง - การสร้างสรรค์กิจกรรมการแสดงที่สนใจ โดยแบ่งฝ่ายและหน้าที่ให้ชัดเจน - หลักในการชมการแสดง	๑. นาฏศิลป์พื้นเมือง ๔ ภาค - การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ - การแสดงพื้นเมืองภาคกลาง - การแสดงพื้นเมืองภาคอีสาน - การแสดงพื้นเมืองภาคใต้

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
ม.๒	๔. เสนอข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการแสดง ๕. เชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ	♦ วิธีการวิเคราะห์ วิจัย การแสดงนาฏศิลป์ และการละคร ♦ รวบรวมมาตรฐาน ♦ ความสัมพันธ์ของนาฏศิลป์ หรือการละครกับสาระการเรียนรู้ อื่นๆ	๒. การละเล่นรำกลองยาว หรือการเล่นเถิง - ประวัติความเป็นมาของการรำกลองยาว - โอกาสที่แสดง - การแต่งกาย - ดนตรีที่ใช้ - สถานที่แสดง - จำนวนผู้แสดง - วิธีเล่น - ประโยชน์ที่ได้รับ
ม.๓	๓. มีทักษะในการใช้ความคิดในการพัฒนารูปแบบการแสดง ๖. ร่วมจัดงานการแสดงในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ	♦ รูปแบบการแสดง - การแสดงเป็นหมู่ - การแสดงเดี่ยว - การแสดงละคร - การแสดงเป็นชุดเป็นตอน ♦ วิธีการเลือกการแสดง - ประเภทของงาน - ขั้นตอน - ประโยชน์และคุณค่าของการแสดง	

สาระที่ ๓ นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ ๓.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
ป.๑	๒. บอกสิ่งที่ตนเองชอบในการแสดงนาฏศิลป์	♦ การแสดงนาฏศิลป์	๑. นาฏศิลป์พื้นเมือง ๔ ภาค - การแสดงพื้นเมือง
ป.๒	๒. เชื่อมโยงสิ่งที่พบเห็นในการละเล่นพื้นบ้านกับสิ่งที่พบเห็นในการดำรงชีวิตของคนไทย	♦ ที่มาของการละเล่นพื้นบ้าน	ภาคเหนือ - การแสดงพื้นเมือง ภาคกลาง - การแสดงพื้นเมือง
ป.๓	๑. เล่าการแสดงนาฏศิลป์ที่เคยเห็นในท้องถิ่น ๒. ระบุสิ่งที่บ่งชี้ลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของการแสดงนาฏศิลป์ ๓. อธิบายความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์	♦ การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านหรือท้องถิ่นของตน ♦ การแสดงนาฏศิลป์ - ลักษณะ - เอกลักษณ์ ♦ ที่มาของการแสดงนาฏศิลป์ - สิ่งที่เคารพ	ภาคอีสาน - การแสดงพื้นเมืองภาคใต้ ๒. การละเล่นรำกลองยาวหรือการเล่นเถิดเทิง - ประวัติความเป็นมาของการรำกลองยาว - โอกาสที่แสดง - การแต่งกาย - ดนตรีที่ใช้ - สถานที่แสดง - จำนวนผู้แสดง - วิธีเล่น - ประโยชน์ที่ได้รับ
ป.๔	๒. เปรียบเทียบการแสดงนาฏศิลป์กับการแสดงที่มาจากวัฒนธรรมอื่น ๓. อธิบายความสำคัญของการแสดงความเคารพในการเรียนและการแสดงนาฏศิลป์ ๔. ระบุเหตุผลที่ควรรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์	♦ การชมการแสดง - นาฏศิลป์ - การแสดงของท้องถิ่น ♦ ความเป็นมาของนาฏศิลป์ - การทำความเข้าใจก่อนเรียนและก่อนแสดง ♦ ความเป็นมาของนาฏศิลป์ - คุณค่า	๑. นาฏศิลป์พื้นเมือง ๔ ภาค - การแสดงพื้นเมือง ภาคเหนือ - การแสดงพื้นเมือง ภาคกลาง - การแสดงพื้นเมือง ภาคอีสาน - การแสดงพื้นเมืองภาคใต้
ป.๕	๑. เปรียบเทียบการแสดงประเภทต่าง ๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น ๒. ระบุหรือแสดงนาฏศิลป์นาฏศิลป์พื้นบ้านที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและประเพณี	♦ การแสดงนาฏศิลป์ประเภทต่างๆ - การแสดงพื้นบ้าน	

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
ป.๖	๑. อธิบายสิ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์และละคร ๒. ระบุประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงหรือการชมการแสดงนาฏศิลป์และละคร	♦ ความหมาย ความเป็นมา ความสำคัญของนาฏศิลป์และละคร - บุคคลสำคัญ - คุณค่า ♦ การแสดงนาฏศิลป์และละครในวันสำคัญของโรงเรียน	๒. การละเล่นรำกลองยาวหรือการเล่นเถิดเทิง - ประวัติความเป็นมาของการรำกลองยาว - โอกาสที่แสดง - การแต่งกาย - ดนตรีที่ใช้ - สถานที่แสดง - จำนวนผู้แสดง - วิธีเล่น - ประโยชน์ที่ได้รับ
ม.๑	๑. ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน	♦ ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน	๑. นาฏศิลป์พื้นเมือง ๔ ภาค - การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ - การแสดงพื้นเมืองภาคกลาง - การแสดงพื้นเมืองภาคอีสาน - การแสดงพื้นเมืองภาคใต้
ม.๒	๑. เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์จากวัฒนธรรมต่างๆ	♦ นาฏศิลป์พื้นเมือง - ความหมาย - ที่มา - วัฒนธรรม - ลักษณะเฉพาะ	๒. การละเล่นรำกลองยาวหรือการเล่นเถิดเทิง - ประวัติความเป็นมาของการรำกลองยาว - โอกาสที่แสดง - การแต่งกาย - ดนตรีที่ใช้ - สถานที่แสดง - จำนวนผู้แสดง - วิธีเล่น - ประโยชน์ที่ได้รับ
ม.๓	๑. ออกแบบ และสร้างสรรค์อุปกรณ์ และเครื่องแต่งกายเพื่อแสดงนาฏศิลป์และละครที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ ๒. อธิบายความสำคัญและบทบาทของนาฏศิลป์และการละครในชีวิตประจำวัน ๓. แสดงความคิดเห็นในการอนุรักษ์	♦ การออกแบบ และสร้างสรรค์อุปกรณ์ และเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ ♦ ความสำคัญและบทบาทของนาฏศิลป์และการละครในชีวิตประจำวัน ♦ การอนุรักษ์นาฏศิลป์	

ส่วนที่ ๓
การวัดและประเมินผลระดับท้องถิ่น

แนวทางการวัดและประเมินผลระดับท้องถิ่น

การวัดและประเมินผลระดับท้องถิ่น ไม่ต่างจากการวัดและประเมินผลคุณภาพการศึกษาทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นกลไกในการควบคุมคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการวัด และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

๑. การประเมินผลก่อนเรียน

การประเมินผลก่อนเรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในแต่ละวิชา ทุกกลุ่มสาระที่ต้องประเมิน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบสารสนเทศของผู้เรียนในเบื้องต้น สำหรับการนำไปใช้จัดกระบวนการเรียนรู้

๒. การประเมินระหว่างเรียน

การประเมินระหว่างเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียน ว่าบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในการสอนตามแผนการสอนที่ครูได้วางแผนไว้หรือไม่ ทั้งนี้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินนำไปสู่ การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน และส่งเสริมผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถให้เกิดพัฒนาการสูงสุดตาม ศักยภาพ ได้แก่

๑) การประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล ได้แก่

- (๑) การถามตอบระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้
- (๒) การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เรียน
- (๓) การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เรียนกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียน
- (๔) การสอบปากเปล่าเพื่อประเมินความรู้
- (๕) การอ่านบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ของผู้เรียน
- (๖) การตรวจแบบฝึกหัดและการบ้าน พร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน

๒) การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment)

การประเมินที่ผู้สอนมอบหมายงานหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนทำ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด การประเมินการปฏิบัติผู้สอนต้องเตรียมสิ่งสำคัญ ๒ ประการ คือ

- (๑) ภาระงานหรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ
- (๒) เกณฑ์การให้คะแนน

๓) การประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment)

การประเมินสภาพจริงเป็นการประเมินจากการปฏิบัติอย่างหนึ่ง เพียงแต่งานหรือกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง ดังนั้นงานหรือสถานการณ์ จึงมีสิ่งจำเป็นที่ซับซ้อน และเป็นองค์รวมมากกว่างานปฏิบัติทั่วไป วิธีการประเมินตามสภาพจริงไม่มีความแตกต่างจากการประเมินปฏิบัติ (Performance Assessment) เพียงแต่อาจมีความยุ่งยากในการประเมินมากกว่า เนื่องจากเป็นสถานการณ์จริง หรือต้องจัดสถานการณ์ให้ใกล้เคียงและเกิดประโยชน์กับผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ทราบความสามารถที่แท้จริงว่ามีจุดเด่น และข้อบกพร่องในเรื่องใด อันจะนำไปสู่การแก้ไขที่ตรงประเด็นที่สุด

๔) การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment)

การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน เป็นวิธีการประเมินที่ช่วยส่งเสริมให้การประเมินตามสภาพจริง มีความเป็นไปได้อย่างมากขึ้น โดยการให้ผู้เรียนได้เก็บรวบรวมผลงานจากการปฏิบัติจริง มีความเป็นไปได้อย่างมากขึ้น โดยการจัดแสดงอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสะท้อนให้เห็นความพยายาม เจตคติ แรงจูงใจ พัฒนาการ และความสัมฤทธิ์ผล (Achievement) ของการเรียนรู้ ตามสิ่งที่มุ่งหวังให้แฟ้มสะสมงานนั้นสะท้อนออกมา ซึ่งผู้สอนสามารถประเมินจากแฟ้มสะสมงานแทน การประเมินจากการปฏิบัติจริงก็ได้

๓. การประเมินหลังเรียน

เป็นการประเมินเพื่อสรุปผลการเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียน เมื่อผ่านการเรียนรู้ในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อตรวจสอบว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนที่คาดหวังหรือไม่ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนเรียนแล้ว ผู้เรียนเกิดพัฒนาการขึ้นมากน้อยเพียงใด ทำให้สามารถประเมินได้ว่าผู้เรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้เพียงใด และกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินภายหลังการเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากมาย ได้แก่

- ๑) ปรับปรุงแก้ไขซ่อมเสริมผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือจุดประสงค์ของการเรียน
- ๒) ปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- ๓) ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียน

การประเมินผลการเรียน สามารถใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินได้อย่างหลากหลาย ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหาสาระ กิจกรรมและช่วงเวลาในการประเมิน เพื่อให้การประเมินผลการเรียนดังกล่าว มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์ และสนับสนุนการเรียนการสอน

ความเชื่อมโยงทางการวัดและประเมินผลระดับท้องถิ่นกับชีวิตจริง

ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ที่เป็นท้องถิ่น ครูผู้สอนจะต้องเน้นการเรียนรู้ตามสภาพความเป็นจริงของบริบทนั้นๆ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการสัมผัสของจริงที่มี หรือเกิดขึ้นในท้องถิ่น ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องไม่แยกการวัดและประเมินผลการเรียนออกจากการเรียนรู้ตามสภาพจริง ณ เวลานั้น

ภาคผนวก

แบบสังเกตพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วม และประเมินผลงานของนักเรียน

[illegible]

เกณฑ์การประเมิน มีลักษณะดังนี้

๑๐ :	มีลักษณะครบถ้วน	ความถูกต้อง	ชัดเจน	
๘-๙ :	มีลักษณะครบถ้วน	ความถูกต้อง	ชัดเจน	มีขอบกพร่องเล็กน้อย
๕-๗ :	มีลักษณะครบถ้วน	ความถูกต้อง	ไม่ชัดเจน	มีขอบกพร่องเล็กน้อยปานกลาง
๑-๔ :	มีลักษณะไม่ครบถ้วน	ไม่ถูกต้อง	ไม่ชัดเจน	มีขอบกพร่องมาก

แบบประเมินองค์ความรู้เรื่องการเล่นกลองยาว

[illegible]

เกณฑ์การประเมิน

โดยใช้แบบทดสอบ มีลักษณะการตัดสินดังนี้

แต่ละรายการ - คะแนนเต็ม ๑๐ ไต่คะแนน ๑ - ๕ = ไม่น่า

- คะแนนเต็ม ๑๐ ไต่คะแนน ๕ - ๑๐ = ผ่าน

- - - - - หลักสูตรท้องถิ่น 'กลองยาว' โรงเรียนวัดเนินมะค่า จังหวัดพิษณุโลก - - - - -

๑. ใบความรู้ เรื่องประวัติความเป็นมาของการเล่นกลองยาว

ประวัติกลองยาว

กลองยาว เป็นเครื่องดนตรีของไทยมาแต่โบราณ ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า ผู้ใดคิดประดิษฐ์ ขึ้นก่อน แต่ได้กล่าวกันต่อๆ มาว่าเป็นกลองที่ได้แบบอย่างมาจากพม่า ในปลายสมัยกรุงธนบุรีหรือ สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยที่ไทยกับพม่าทำสงครามกันในช่วงพักรบ ทหารพม่าก็พากันตีกลองยาว ซึ่งได้นำติดตัวมาเป็นที่สนุกสนาน ชาวไทยได้เห็นแบบอย่างและนำมาเล่นบ้าง แต่บางกระแสกล่าวว่า กลองยาวของพมานี้ มีชาวพม่าพวกหนึ่ง นำเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย เมื่อครั้งรัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยมีบทร้อง กรวรา ยกทัพพม่า ในการแสดงละครเรื่อง พระอภัยมณีตอนสงครามเก้าทัพ บทร้องมีดังนี้

ทุงเล ทุงเล	ทีนี้จะเห่พม่าใหม่
ตกเข้ามาเมืองไทย	เป็นผู้ใหญ่ตีกลองยาว
ตีวงตีไ้ได้จังหวะ	ทีนี้จะกะเป็นเพลงกราว
เลื่องชื่อลือฉาว	ตีกลองยาวสลัดไ้

บางท่านกล่าวว่า คำว่า“สลัดไ้” เป็นชื่อ ชาวพม่าที่เข้ามาสอนการเล่นกลองยาวให้ชาวไทย มีชื่อว่า “หม่องสลัดไ้” ต่อมาคนไทย นำกลองยาวมาเล่นในงานที่มีกระบวนแห่ เช่น บวชนาคและทอดกฐิน เป็นต้น การเล่นกลองยาวเป็นที่นิยมกันมาก ในฤดูเทศกาลงานตรุษสงกรานต์และการเล่นกลองยาวได้แพร่หลายไปแทบทุกหัวเมือง เพราะเล่นง่ายสนุกสนาน วงหนึ่ง ๆ สามารถใช้กลองยาวหลายลูกก็ได้ เครื่องดนตรีประกอบจังหวะที่ใช้บรรเลงร่วมมี ฉิ่ง ฉาบ กรับ และโหม่ง เรียกการเล่นชนิดว่า “เถิดเทิง”หรือ “เทิงบ้องกลองยาว” ที่เรียกดังนี้ เข้าใจว่าเรียกตามเสียงที่ดีและตามรูปลักษณะของกลองยาว เมื่อกลองยาวแพร่หลายเข้ามาใน กรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า นักดนตรีที่บรรเลงอยู่ในวงปี่พาทย์ ประกอบการแสดงละคร คณะเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง (เพ็ง เพ็ญกุล) ได้นำวิธีการเล่นกลองยาวมาใช้ในการแสดงละครพันทาง เรื่อง ราชอิรราช ตอนยกทัพพม่าและเรื่อง

ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชร พลายบัวออกศึก ในราวปลายสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ นอกจากละครพันทางแล้ว ในการแสดงละคร อิงประวัติศาสตร์ของหลวงวิจิตรวาทการ เรื่อง เจ้าหญิงแสนหวี ที่แสดง ณ โรงละครกรมศิลปากร ในบริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ก็ได้นำเอาลีลาการเล่นกลองยาวมาประกอบเป็นระบำไว้ในละครเรื่องนี้ด้วย เรียกว่า “ชุดกลองยาวเขมรรัฐ” การเล่นกลองยาว มิได้มีเพียงแต่ในการแสดงละครเท่านั้น ในงานนักขัตฤกษ์ต่างๆ ก็ถือเป็นประเพณีนิยมที่จัดการเล่นกลองยาวสืบมาจนทุกวันนี้

๒. ใบความรู้เรื่อง หลักการสำคัญในการปฏิบัติวงกลองยาว

กลองยาวเป็นเครื่องดนตรีที่มีการสืบทอดกันมาแลหลายชั่วอายุคน หลักการสำคัญในการปฏิบัติวงกลองยาว กลองยาวเป็นดนตรีที่มีครู และมีแบบแผนในการเล่น สรุปได้ดังนี้

๑. ผู้เล่นต้องรำลึกถึงครูผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชากลองยาว โดยก่อนเล่นมีการไหว้ครู
๒. ผู้เล่นต้องมีสติ มีสมาธิ จึงจะเกิดปัญญาสามารถจำแนกจังหวะ ทำนองและการเคาะการตีหรือเล่นกลองยาวให้เกิดการผสมผสานในการผสมวงได้อย่างลงตัวเหมาะสม จนเกิดความไพเราะทางดนตรี
๓. ผู้เล่นต้องมีความตั้งใจ ชยัน อดทน ในการฝกซ้อมจึงจะเกิดทักษะในการเล่นกลองยาวทั้ง ประเภทวงกลองยาวขนาดเล็ก และวงกลองยาวขนาดใหญ่
๔. ผู้เล่นต้องมีใจรักในการส่งเสริม อนุรักษ์การเล่นกลองยาว หาโอกาสจังหวะให้การเล่นกลองยาวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เอกชน และหน่วยงานราชการ ตามโอกาสวาระ เพื่อสร้างแรงจูงใจ เจตคติที่ดีต่อการเล่นกลองยาว

๓. ใบความรู้เรื่อง เครื่องดนตรีที่ใช้เล่นกลองยาว

ลำดับที่	ชื่อเครื่องดนตรี	ลักษณะเฉพาะของเครื่องดนตรี	ภาพประกอบ
๑	โหม่ง	โหม่ง เป็นเครื่องตีประเภทโลหะ โหม่งเป็นเครื่องดนตรีที่กำหนดจังหวะ อย่างแน่นอน เป็นหลักทางจังหวะ ให้เครื่องดนตรีชิ้นอื่น ๆ เล่นตาม	
๒	กรับ	กรับ เป็นเครื่องตีประเภทไม้ มีจำนวน ๑ คู่ จัดให้อยู่ตอจากโหม่ง เป็นเครื่องดนตรีที่กำหนดจังหวะ โดยให้เล่นล่อไปกับโหม่ง	
๓	ฉิ่ง	ฉิ่ง เป็นเครื่องตีประเภทโลหะ มีจำนวน ๑ - ๒ คู่ จัดให้อยู่ตอจากกรับ เป็นเครื่องดนตรีที่กำหนดจังหวะ โดยให้เล่นล่อไปกับโหม่ง	
๔	ฉาบเล็ก	ฉาบเล็ก เป็นเครื่องดนตรีประเภท โลหะ มีจำนวน ๑ - ๒ คู่ จัดให้อยู่ตอ จากฉิ่ง เป็นเครื่องดนตรีที่กำหนดจังหวะ โดยให้เล่นล่อไปกับโหม่ง	
๕	ฉาบใหญ่	ฉาบใหญ่ เป็นเครื่องตีประเภทโลหะ มีจำนวน ๑ คู่ จัดให้อยู่ตอจากฉาบเล็ก เป็นเครื่องดนตรีที่กำหนดจังหวะ โดยให้เล่นล่อไปกับโหม่ง	
๖	กลองยาว	กลองยาว เป็นเครื่องตีประเภทหนัง เป็นเครื่องดนตรีหลัก โดยให้เล่นล่อ ไปกับโหม่ง	

๔. ใบความรู้เรื่อง วิธีการตี เพลง จังหวะ และท่าประกอบเพลงในการเลงกลองยาว

วิธีการตีกลองยาว โดยบังคับมือให้เกิดเสียงต่าง ๆ โดยทั่วไป มี ๗ เสียง ดังนี้

๑. เสียง “ปะ” เป็นเสียงกลองยาวที่นิยมใช้ตีสอดแทรกกับเสียงอื่น วิธีการตีใช้ตีด้วยมือขวา โดยใช้มือขวา ตั้งแต่ปลายนิ้วมือทั้ง ๔ นิ้ว ตีกลงไปบนหน้ากลองตรงส่วนล่างของหน้ากลองยาวบริเวณที่ติดข้าวสุก ส่วนล่าง จึงเกิดเสียง “ปะ” ได้ ในกรณีที่ฝึกหัดตีเสียง “ปะ” ให้ผู้ตีใช้มือซ้ายช่วยอีกมือหนึ่งด้วยคือ ใช้มือซ้าย ตรงปลาย นิ้วที่อยู่บนขอบกลอง กดลงบนหน้ากลองส่วนบนเพื่อไม่ให้หนังหน้ากลองสั่นสะเทือน แล้วใช้มือขวา ตีเป็นเสียง “ปะ” ก็จะเป็นเสียงที่หนักแน่นเสียงหนึ่ง

วิธีการตีเสียง “ ปะ ”

๒. เสียง “บ่อม” เป็นเสียงที่มีใช้มากสำหรับการตีกลองยาว และใช้ตีสอดแทรกกับเสียงอื่นเช่นกัน โดยทั่วไปเสียง “บ่อม” จะใช้ในตอนแรกหลังจากโห่สามลา แล้วโหม่งขึ้นตั้งจังหวะ ต่อจากนั้นจึงตีเป็นเสียง “บ่อม” ดำเนินจังหวะเป็นทำนองกลองยาวทำนองแรก ก่อนที่จะตีทำนองอื่นต่อไป สำหรับวิธีการบังคับมือ เพื่อให้เกิดเป็นเสียง “บ่อม” นี้เป็นวิธีค่อนข้างง่าย โดยไม่ต้องใช้ส่วนอื่นๆ ของร่างกายช่วย ง่ายๆ โดยกำมือขวาตีสลงบนหน้ากลอง บริเวณที่ติดข้าวสุกเมื่อตีแล้วให้ผู้ตียกมือขึ้นเล็กน้อยจากหน้ากลอง เพื่อช่วยให้เสียงที่ตี แล้วกังวานขึ้น จึงจะเกิดเป็นเสียง “บ่อม” ที่ต้องการ

วิธีการตีเสียง “ บ่อม ”

๓. เสียง “เป้ง” หรือเสียง “เท้ง” เป็นเสียงที่เกิดจากการใช้มืออย่างเดียวกัน หรือเสียงเดียวกัน โดยใช้มือขวาตีส่วนนอก (นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกัน) ตีลงที่มุมของหน้ากลองยาว เมื่อตีแล้วต้องเปิดมือขึ้นจาก หน้ากลองเล็กน้อย จึงเกิดเป็นเสียง “เป้ง” เป็นเสียงที่นิยมมากที่สุดในบรรดาเสียงต่างๆ และยังใช้ตีสอดแทรก สลับกับเสียงอื่น เช่นเดียวกัน เสียงเป้งนี้อาจใช้ในตอนใดตอนหนึ่งก็ได้ หลังจาก “บ่อม” ทั้งนี้ แล้วแต่ผู้คุมวง จะประสงคืให้อยู่ในตอนหนึ่งตอนใด

วิธีการตีเสียง “ เป้ง หรือ เท้ง ”

๔. เสียง “เปิด”หรือที่ได้ยินกันว่า “เถิด” เป็นเสียงที่เกิดจากการบังคับมืออย่างเดียวนั่นเอง คือ ใช้มือขวาบริเวณครึ่งมือส่วนนอก (นิ้วทั้งสี่เรียงชิดกัน) ตีลงที่มุมของหน้ากลองยาว วิธีตีเสียง “เปิด” นี้ เมื่อตี แล้วผู้ตีต้องกดปลายนิ้วมือทั้งสี่บนหน้ากลองด้วย จึงเป็นเสียง “เปิด” หรืออีกวิธีหนึ่ง คือ ใช้มือขวาตีเป็นเสียง อย่างเสียง “เป้ง” โดยเปิดมือขึ้นเล็กน้อย ขณะที่มือขวาเปิดมือในระยะเวลาใกล้เคียง มือซ้ายซึ่งวางบนขอบ กลองยาว ด้านบนต้องรีบปิดมือกดหน้ากลองไว้ เสียงที่ต้อออกมาจะเป็นเสียง “เปิด” อนึ่งเสียง “เปิด” เป็น เสียงที่ออกจะฟังยากสักหน่อยถ้าผู้ฟังไม่สังเกตมือผู้ตี จะไม่สามารถทราบได้ว่า เสียงที่ต้อออกมานั้นเป็นเสียง “เปิด” หรือ “เป้ง” กันแน่ นอกจากทั้งสองเสียงนี้มีฐานที่เกิดเสียงอย่างเดียวกัน แต่ผิดกันตรงที่การบังคับมือ ปิดไม่เหมือนกัน อีกทั้งยังเป็นเสียงที่ใช้กันน้อย จึงไม่ค่อยได้ยินกันบ่อย

วิธีการตีเสียง “ เปิด หรือ เถิด ”

๕. เสียง “นะ” เป็นเสียงกลองยาวอีกเสียงหนึ่ง คือเสียงที่เกิดขึ้นเบา ๆ จากมือซ้าย ซึ่งดำเนินแบบยืน จังหวะเบา ๆ ให้กับมือขวา เสียงที่กล่าวนี้เป็นทำนองจังหวะเชิงกระต๊อบขาวที่ใช้เสียง “นะ” ตีแทนเสียง “ปะ” นั้นเอง จะเห็นได้ว่าเสียง “นะ” เป็นเสียงที่ตกจังหวะตลอด ส่วนเสียง “เป้ง” นั้นเป็นเสียงที่ชิดกับเสียง “นะ” เรื่อยไป วิธีในทางปฏิบัติ เมื่อมือขวาตีเป็นเสียง “เป้ง” ในจังหวะชัด มือซ้ายก็ตีเป็นเสียง “นะ”เบาๆ สรุปได้ว่าเสียง “นะ” จะตีเป็นเสียงที่ยืนจังหวะให้กับมือขวาซึ่งตีเสียง “เป้ง”

วิธีการตีเสียง “นะ ”

๖. เสียง “เพร้ง” เป็นเสียงกลองยาวที่ยังนิยมใช้ ไม่แพ้กับเสียงอื่น ๆ เช่นกัน ถ้าพิจารณา คำว่า “เพร้ง” โดยเขียนเป็นคำอ่าน คือ “พะ-เร้ง” ซึ่งเป็นคำควบกล้ำด้วย ร ฉะนั้นเสียงกลองที่ตีเป็นเสียง “เพร้ง” นี้คือ ใช้ทั้งมือขวาและมือซ้ายตีด้วยเสียงที่มีน้ำหนักเท่ากัน อาจใช้มือขวาตีก่อนแล้วตามด้วยมือซ้าย หรือจะใช้ มือซ้ายแล้วตามด้วยมือขวาก็ได้ แต่ที่ถูกต้องต้องตีด้วยมือซ้ายก่อน แล้วจึงตามด้วยมือขวา และใช้ตีมือละครั้ง ในลักษณะตีเปิดมือแบบเสียง “เป้ง” และต้องตีในเวลาอันกระชั้นที่สุด แต่ไม่ถึงกับตีพร้อมกันทั้งสองมือ เพียงแต่ตีให้เกิดเป็นเสียงเดียวกันสองครั้งในจังหวะอันเดียวกัน

วิธีการตีเสียง “เพร้ง ”

๗. เสียง “พรู” เป็นเสียงกลองยาวที่ขาดไม่ได้ เป็นเสียงที่มีมาช้านาน ซึ่งการละเล่นกลองยาว วงหนึ่งๆ นั้น จะต้องขึ้นต้นเสียงให้สามลา แต่ละลาก็ต้องรับท่ายจากโหม่งหรือว่า “ฮิ้ว” พร้อมกับตีกลองยาวเป็น เสียง “พรู” และเมื่อครบสามลาแล้ว โหม่งจึงขึ้นตั้งจังหวะ แล้วตามด้วยเสียงกลองยาวในทำนองจังหวะต่างๆ ทั้งนี้แล้วแต่ผู้ควบคุมวงจะใช้ทำนองจังหวะใดๆ บ้าง วิธีตีเสียงพรูนี้ จะใช้มือซ้ายและมือขวา ตีด้วยเสียงเท่ากัน (มือไหนก่อนก็ได้) ตีในลักษณะ “รว” คือ การตีสองมือสลับกันถี่ๆ จะสั้นหรือยาวทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ของคำว่า “ฮิ้ว” เมื่อตีแล้วเสียงออกมาจะเกิดเป็นเสียง “พรู”

วิธีการตีเสียง “ เพร้ง ”

เสียงกลองยาวและวิธีในการปฏิบัติที่กล่าวข้างต้น เป็นที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วไป เห็นได้ว่าเสียงกลองยาว ทุกๆ เสียงล้วนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเสียง ปะ - เป้ง , เป้ง - บ่อม หรือ ปะ - เป้ง เสียง เหล่านี้จะสลับและสอดแทรกกันไป เป็นทำนองกลองยาวในลักษณะต่างๆ กัน เสียงทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว ผู้ศึกษา อาจจะนำวิธีต่างๆ เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีระเบียบแบบแผนต่อไป

ตารางแสดงวิถี และจังหวะการตีเครื่องดนตรี

[illegible]

๕. ใบความรู้เรื่อง การไหว้ครูกลองยาว

พิธีไหว้ครู บุษาคูในโอกาสแสดงดนตรี เป็นวัฒนธรรมของวงดนตรีไทยทุกประเภท ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา นอกจากนี้ ยังพบในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ ดนตรี นาฏศิลป์ อื่น ๆ เช่น กลองยาว ลิเก ละคร เป็นต้น ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันออกไป ตามลักษณะของศิลปะวิทยากรนั้น ๆ แต่ด้วยเหตุผลเดียวกัน เพื่อแสดงออกถึงความกตเวทิตาต่อครูทั้งที่มีชีวิต เสียชีวิตและยังแผ่ไปถึงเทพเจ้าทั้งหลาย ที่ถือว่าเป็นครูอาจารย์ และเป็นผู้มีอุปการคุณต่อวิชาชีพนี้ด้วย ก่อนการบรรเลงกลองยาว ในพิธีกรรมต่าง ๆ พิธีกรรมของวงกลองยาวที่สำคัญที่ยังยึดถือปฏิบัติอยู่ คือ การบูชาครู ที่เรียกกันทั่วไปว่า “ตั้งกำนล” สำหรับวงกลองยาวจะทำพิธีไหว้ครู โดยเรียกร่องสิ่งของที่จะนำมาใช้ไหว้ครู ที่เรียกว่า กำนล จากเจ้าภาพ ซึ่งประกอบด้วยสิ่งของดังนี้

๑. ดอกไม้ รูป เทียน
๒. เงิน ๑๒ บาท
๓. สุรา ๑ ขวด
๔. บุหรี่ ๑ ซอง

พิธีการไหว้ครู เมื่อเจ้าภาพมอบกำนลให้กับวงกลองยาวแล้ว โดยทั่วไปได้โผวงกลองยาวหรือผู้อาวุโสที่สุดในวง จะเป็นผู้ทำหน้าที่ประกอบพิธีไหว้ครู โดยกล่าวคำบูชา ด้วยบทบูชาพระรัตนตรัย บทถวายดอกไม้รูป เทียน บทไหว้ครูมีลักษณะ ดังนี้

บูชาพระรัตนตรัย

นะโม ตัสสะ ภควะโต อรหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ (๓ จบ)

ถวายดอกไม้รูปเทียนบูชาครู

นะโม ตัสสะ ภควะโต อรหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ (๓ จบ)

อิมัง อักคิ พาหุบุพผัง อะหังวันทา อาจารย์ยัง อุปวัสสไธยัง วินาศสันติ สิทฺธิปะระปะชา อิมัสมิง ะวันตุเต

คำกล่าวบูชาครูนั้น อาจมีความแตกต่างกันไปบ้าง ตามแต่จะได้รับการสืบทอดมา นักดนตรีบางกลุ่ม กล่าวเป็นภาษาไทย บางกลุ่มกล่าวเป็นภาษาบาลี และบางกลุ่มกล่าวทั้งภาษาไทย และภาษาบาลี สุดแต่จะเลือกใช้ หลังจากกล่าวบูชาครูเรียบร้อยแล้ว ปล่อยระยะเวลาไว้ชั่วครู่ จึงทำการลาเครื่องบูชาครู เป็นอันเสร็จพิธี หลังจากนั้นเริ่มบรรเลงตามรูปแบบของวงกลองยาวต่อไป

๖. ใบความรู้เรื่อง เนื้อร้องกลองยาว

การเล่นกลองยาว ถ้าจะให้เกิดความสนุกสนานครึกครื้นเพิ่มขึ้น ผู้เล่นจะต้องร้องเพลงสอดแทรกไปตามจังหวะต่างๆ ของกลองยาวที่ตีด้วยเนื้อร้องที่มีการกระเข้าเ้าเหย้ากันระหว่างหญิงกับชาย หรือเนื้อร้องที่ชวนให้คิดเป็นสองแง่สองง่าม เนื้อร้องทำนองกลองยาวนี้มีมากมายหลายเนื้อ แล้วแต่ผู้ใดจะคิดแต่งให้เป็นธรรมดาหรือพิสดารอย่างไรก็ได้ ดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง เนื้อร้องกลองยาว

๑. มาละเหวย มาละวา มาแต่ของเขา ของเราไม่มา ตาละลา
๒. ใครมีมะกรูดมาแลกมะนาว ใครมีลูกสาวมาแลกลูกเขย เอาวะเอาเหวย ลูกเขยกกลองยาว
๓. ใครมีดอกจิก มาแลกดอกจอก ใครมีดอกจอกมาแลกข้าวสาร ใครมีของหวานมาแลกของคาว ผู้หญิงหน้าขาว ผู้ชายหน้าดำ ตาละลา
๔. ใครมีดอกจิก มาแลกดอกจอก ใครมีดอกจอกมาแลกดอกจาก แม่ค้าขายหมากนมยาวโตงเตง
๕. ต่อนไว้ ต่อนไว้ เอาไปบ้านเรา พ่อเราแก่ แม่เราเฒ่า เอาไปหุงข้าวให้พ่อเขากิน ตาละลา
๖. ไ้ลูกกลม ๆ เขาเรียกมะนาว ไ้ลูกยาว ๆ เขาเรียกมะเขือ เอาไปบ้านเหนือไปฝากเนื้อเย็น ตาละลา
๗. ไ้ลูกกลมๆ เขาเรียกมะนาวไ้ลูกยาวๆ เขาเรียกมะดัน สองลูกติดกันเขาเรียกอะไร ตาละลา
๘. กอ ขอ กอ ก็ (ซ้ำ) แม่หม้ายนอนหลับขยับทุกที ตาละลา
๙. ผลใหญ่หยวบ ๆ แม่ค้าขายบวมนมยาวโตงเตง ไม่มีใครปราณีโอนมาเราเอง
๑๐. ไ้เย็นลงน้ำเขาเรียกแหลมใหญ่ ไ้สูงขึ้นไปเขาเรียกภูเขา ไ้ลูกเหมือนเต่าเขาเรียกอะไร หุฮฮา
๑๑. แบะแบ แบะแบ ลูกควายหลงแม่ไม่รู้จะกินนมใคร กินนมตักแตน ท้องแบนท้องควาย ตาละลา
๑๒. ใครมีกล้วยหอม มาแลกกล้วยไข่ ใครมีไข่ไก่มาแลกไข่เป็ด ผู้หญิงเป็นเพชร ผู้ชายเป็นพลอย ตาละลา

๗. ใบความรู้เรื่อง การจัดกระบวนกลองยาว การผสมวงกลองยาว

ลำดับการจัดกระบวนกลองยาวสำหรับวงที่สมบูรณ์

ที่	องค์ประกอบ ของวงกลองยาว	ลักษณะการจัด การเล่น	หมายเหตุ
๑	ผู้รำ / เต้น / แสดง	จัดเป็นแถวตอน อาจจัดหลายแถวหากมีผู้รำ เต้น หรือแสดง มีจำนวนมาก โดยจัดใหญ่ที่มีความสูงมากอยู่ด้านหลัง ผู้ที่มีความสูงน้อยอยู่ด้านหน้าตามลำดับ	
๒	โหม่ง	วงกลองยาว ๑ วง มีโหม่งจำนวน ๑ ชิ้น จัดให้อยู่ต่อจากผู้รำ ผู้เต้น และผู้แสดง โหม่ง เป็นเครื่องดนตรีที่กำหนดจังหวะ อย่างแน่นอน เป็นหลักทางจังหวะให้เครื่องดนตรีชิ้นอื่น ๆ โหม่ง-โหม่ง-โหม่ง-โหม่ง-โหม่ง ฯลฯ	แสดงไว้ใน ใบความรู้
๓	กรับ	วงกลองยาว ๑ วง มีกรับจำนวน ๑ คู่ จัดให้อยู่ต่อจากโหม่ง เป็นเครื่องดนตรีที่กำหนดจังหวะ โดยให้เล่นล่อไปกับ โหม่ง โหม่ง-กรับ โหม่ง-กรับ โหม่ง-กรับ โหม่ง-กรับ ฯลฯ	
๔	ฉิ่ง	วงกลองยาว ๑ วง มีฉิ่งจำนวน ๑-๒ คู่ จัดให้อยู่ต่อจากกรับ เป็นเครื่องดนตรีที่กำหนดจังหวะ โดยให้เล่นล่อไปกับโหม่ง ฉิ่ง-ฉับ ฉิ่ง-ฉับ ฉิ่ง-ฉับ ฉิ่ง-ฉับ ฯลฯ	
๕	ฉาบเล็ก	วงกลองยาว ๑ วง มีฉาบเล็กจำนวน ๑-๒ คู่ จัดให้อยู่ต่อจากฉิ่ง เป็นเครื่องดนตรีที่กำหนดจังหวะ โดยให้เล่นล่อไปกับโหม่ง โหม่ง-แซ-โหม่ง โหม่ง-แซ-โหม่ง โหม่ง-แซ-โหม่ง โหม่ง-แซ-โหม่ง ฯลฯ	
๖	ฉาบใหญ่	วงกลองยาว ๑ วง มีฉาบใหญ่จำนวน ๑ คู่ จัดให้อยู่ต่อจากฉาบเล็ก เป็นเครื่องดนตรีที่กำหนดจังหวะ โดยให้เล่นล่อไปกับโหม่ง โหม่ง-แซ-โหม่ง โหม่ง-แซ-โหม่ง โหม่ง-แซ-โหม่ง โหม่ง-แซ-โหม่ง ฯลฯ	
๗	กลองยาว	วงกลองยาว ๑ วง มีกลองยาวจำนวน ๔ ใบ ๖ ใบ หรือ ๑๒ ใบ ตามความต้องการในการกำหนดขนาดของวง จัดให้อยู่ต่อจากฉาบใหญ่ โดยจัดให้กลองยาวใบเล็กอยู่ด้านหน้า และใบใหญ่อยู่ด้านหลังตามลำดับ ขนาดของกลองยาวที่มีเป็นเครื่องดนตรีหลัก โดยให้เล่นล่อไปกับโหม่ง ตามจังหวะที่กำหนด เช่น จังหวะกลองยาว โหม่ง-เทิง-โหม่ง ฯลฯ จังหวะซึ้ง ปะ-เทิง-ปะ ฯลฯ จังหวะรองเง็ง ปะ-เทิง-ปะ ฯลฯ เทิง-เทิง-เทิง-ปะ ฯลฯ	

แสดงวิธีการฝึกซ้อม และการจัดกระบวนกลองยาว

ภาพกิจกรรม

แนะนำเทคนิคการตีกลองยาว

ฝึกหัดการรำ

ฝึกหัดการรำ พร้อมกับวงกลองยาว

ฝึกหัดเล่นผสมวงกลองยาว

จัดวงกลองยาวในกิจกรรมของชุมชนตลาดบัวขาว

จัดวงกลองยาวในงานกฐินของชุมชน

๘. ใบความรู้เรื่อง การแต่งกาย คุณค่า โอกาส และประโยชน์ของการเล่นกลองยาว

การแต่งกาย

การแต่งกาย ในการเล่นกลองยาวโดยทั่วไปไม่มีข้อจำกัด มักประยุกต์ไปตามยุคสมัย และท้องถิ่น หรือความเหมาะสม จำแนกได้ดังนี้

๑) ประเภทกลองยาวมืออาชีพ มีรูปแบบในการแต่งกายของผู้เล่นเครื่องดนตรี ผู้รำ ทั้งดงาม กระฉับกระเฉง และมีการตกแต่งเครื่องดนตรีอย่างงดงาม มีสีสันฉูดฉาด สวยงามเขาชุดตามรูปแบบ ท้องถิ่น เป็นมาตรฐานของวงกลองยาว

๒) ประเภทกลองยาวสมัครเล่น โดยทั่วไปผู้เล่นเครื่องดนตรี และผู้รำมักเขารวมกิจกรรมเพื่อสร้างความสนุกสนานให้กับกิจกรรมในหมู่บ้านเป็นครั้งคราว การแต่งกายทั้งผู้เล่นและผู้รำมักเป็นเครื่องแต่งกาย โดยทั่ว ๆ ไป หรืออาจมีการแต่งกายให้งดงามเป็นพิเศษบาง ลักษณะการเล่นและการรำไม่สมบูรณ์เหมือนกับ วงกลองยาวมืออาชีพ มีคุณภาพด้อยกว่า แต่สามารถสร้างความสนุกสนาน เรียกร้องความสนใจได้มาก เมื่อเสียงกลองยาว และกระบวนผู้รำเริ่มเล่น

โอกาสที่เล่น

การเล่นกลองยาวเป็นการเล่นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะจังหวัดในภาคกลางมีการเล่นกลองยาวตามอำเภอต่าง ๆ โดยจะเล่นในขบวนแห่ต่าง ขบวนทอดผ้าป่า งานรื่นเริง ปัจจุบันมีการประกวด แข่งขัน การเล่นกลองยาวของแต่ละอำเภอในงานต่าง ๆ เช่น ในวันสงกรานต์ เปนต้น ปัจจุบันนิยมเล่นกลองยาวกันแทบทุกหมู่บ้าน นอกจากมีการเล่นในขบวนแห่ต่าง ขบวนทอด ผ้าป่า งานรื่นเริงแล้ว กลองยาวยังเป็นที่รู้จักในสังคมอาเซียนอีกด้วย

คุณค่า

การเล่นกลองยาวเป็นการเล่นที่แสดงความพร้อมเพรียงสามัคคีในหมู่คณะ เนื่องจากเป็นการเล่นเป็นกลุ่ม ต้องการเสียงหรือจังหวะที่พร้อมกัน ให้ความสนุกสนานรื่นเริงทั้งผู้เล่นและผู้ชม กลองยาวจึงมีคุณค่าต่อบุคคล ทีมผู้เล่น ชุมชน และสังคม

คำสั่งโรงเรียนวัดเนินมะคึก
ที่ ๘๙ / ๒๕๖๗
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของโรงเรียนวัดเนินมะคึก
ปีการศึกษา ๒๕๖๗

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนวัดเนินมะคึก เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ที่ ๕ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ เพื่อพัฒนาหลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และแนวคิดตามหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ

๑.๑ นายอิศเรศ	วัฒนรุ่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
๑.๒ นางสาวรินดา	สังข์โท	ครูโรงเรียนวัดเนินมะคึก	กรรมการ
๑.๓ นางสาวชิดชนก	สุขกล่อม	ครูโรงเรียนวัดเนินมะคึก	กรรมการและเลขานุการ

๒. คณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของโรงเรียนวัดเนินมะคึก
ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ประกอบด้วย

๒.๑ นางสาวสุภาภรณ์	โฉมพุ่ม	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
๒.๒ นางสาวกนกภรณ์	เทศผล	ครูโรงเรียนวัดเนินมะคึก	กรรมการ
๒.๓ นางสาวรินดา	สังข์โท	ครูโรงเรียนวัดเนินมะคึก	กรรมการ
๒.๔ นางฉัตรเพ็ญดา	จิโรจน์	ครูโรงเรียนวัดเนินมะคึก	กรรมการ
๒.๕ นางสาวชิดชนก	สุขกล่อม	ครูโรงเรียนวัดเนินมะคึก	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่

๑. วางแผนดำเนินการจัดทำร่างกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของโรงเรียนวัดเนินมะคึก
๒. ศึกษาข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของโรงเรียนที่ควรรู้
๓. ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น
๔. จัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของโรงเรียนวัดเนินมะคึก
๕. กำกับ ติดตาม ดูแลให้ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ
๖. นิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่นของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้

ให้คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละและรับผิดชอบเพื่อให้บังเกิดผลดี
ต่อราชการ

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายอิศเรศ วัฒนรุ่ง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเนินมะคึก

บรรณานุกรม

ธนิต อยู่โพธิ์. (๒๕๐๐). **เครื่องดนตรีไทย**. กรมศิลปากร.

มนตรี ตราโมท.(๒๕๔๗). **การละเล่นของไทย**. พระนคร : โรงพิมพ์ท่าพระจันทร์.

เรณู โกศินานนท์.(๒๕๔๕). **นาฏศิลป์ไทย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุจิตต์ วงเทศ.(๒๕๓๒). **“ร้องรำทำเพลง” ดนตรีและนาฏศิลป์ชาวสยาม**. วารสารศิลปวัฒนธรรม ฉบับพิเศษ.

สหวัดน์ ปลื้มปรีชา. (๒๕๔๙). **“กลองยาว” ในเอกสารการอบรมสัมมนาการพัฒนาศักยภาพ ดนตรีพื้นบ้าน**

ภาคกลาง. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ร่วมกับ วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี.

(อรรถาธิบาย)

โรงเรียนวัดเนินมะคึก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

